

průzkumy PISA z let 2003 a 2012. Díl zkoumá vztah mezi výkonem žáka a jeho socioekonomickým statusem a popisuje, jak s tím souvisí další osobní faktory, jako je přistěhovalecký původ a rodinná struktura, a školní faktory, například lokalita školy. Díl také odhaluje rozdíly v tom, nakolik spravedlivě země přidělují zdroje a příležitosti k učení školám s různými socioekonomickými profily. Celý díl opět obsahuje případové studie zaměřené na školské reformy přijaté v zemích, které se v šetření PISA zlepšily.

III. díl, Ochota učit se: nasazení, zápal a sebevědomí žáků, zkoumá nasazení žáků ve školní i mimoškolní činnosti, jejich zápal a motivaci k úspěchu a přesvědčení, které o sobě mají jako žáci matematiky. Díl charakterizuje žáky, kteří jsou zvláště ohroženi nízkou motivací a negativním postojem ke studiu obecně a ke studiu matematiky konkrétně, a zabývá se otázkou, jak nasazení, zápal, motivace a sebejistota souvisejí s výkonem v matematice. Díl poukazuje na roli, kterou má škola při vytváření příjemného prostředí, kde se žákům dobře učí, a na úlohu rodičů, kteří by měli v dítěti podporovat ochotu učit se a využívat své vlohy. Tam, kde jsou k dispozici srovnatelné údaje, III. díl zkoumá změny v nasazení, zápalu, motivaci a sebevědomí žáků v období 2003 až 2012 a zabývá se otázkou, jak se tyto dispozice změnily mezi konkrétními skupinami žáků - mezi socioekonomicky zvýhodněnými a znevýhodněnými žáky, mezi chlapci a dívkami a mezi žáky s různou úrovní matematických schopností. Také tento díl obsahuje případové studie s podrobnějším zaměřením na školské reformy přijaté v zemích, které se v hodnocení PISA zlepšily.

IV. díl, Jak vypadá úspěšná škola? Zdroje, školství a praxe, zkoumá, jak výkon žáků souvisí s různými charakteristikami jednotlivých škol a souvisejících vzdělávacích soustav. Díl se zabývá otázkou, jak jsou patnáctiletí žáci vybíráni a řazeni do skupin v různých školách, programech a úrovních vzdělávání a jak jsou různým školám přidělovány personální, finanční, vzdělávací a časové zdroje. Díl také zkoumá, jak vzdělávací soustavy vyvažují autonomii a spolupráci a jak učební prostředí ve škole ovlivňuje výkon žáka. Tam, kde jsou k dispozici srovnatelné údaje, se zkoumají trendy v těchto proměnných v období 2003 až 2012, a díl opět přináší přehled školských reforem přijatých v zemích, které se v šetření PISA zlepšily.

VI. díl, Žáci a peníze: Finanční gramotnost pro 21. století, zkoumá výkon patnáctiletých žáků ve finanční gramotnosti v 18 zemích a ekonomických celcích, které se tohoto volitelného šetření účastnily. Probírá souvislosti mezi finanční gramotností a zázemím žáků a jejich rodin a srovnává finanční gramotnost se schopnostmi žáků ve čtení a matematice. Díl také zkoumá přístup žáků k penězům a jejich zkušenost ve finančních záležitostech. Navíc poskytuje přehled současného stavu finanční výchovy na školách a vyzdvihuje relevantní případové studie.

Rámec pro hodnocení schopností v matematice, čtení a přírodních vědách v roce 2012 je popsán v *Hodnotícím a analytickém rámci PISA 2012: matematika, čtení, přírodní vědy, řešení problémů a finanční gramotnost (OECD, 2013)*. Ty jsou v tomto díle také shrnuty.

Odborné přílohy na konci této zprávy popisují, jak byly vytvářeny dotazníkové položky. Dále se zabývají otázkami výběru, postupy zajištění kvality, spolehlivostí kódování a následnými postupy pro tvorbu hodnotících nástrojů. Mnohá z témat, kterým se věnují odborné přílohy, jsou podrobně rozpracována v *Technické zprávě PISA 2012* (OECD, brzy vyjde).

Veškeré tabulky s údaji, na které se analýza odkazuje, jsou zařazeny na konci příslušného dílu v [Příloze B1](#) a řada dalších datových tabulek je k dispozici on-line (www.pisa.oecd.org).